

WWF Suomen Kalakampanja – kysymyksiä ja vastauksia 13.4.2012

Kampanja ja sen tavoitteet

Miksi WWF kampanjoi kestävän kalastuksen puolesta?

WWF työskentelee pysäyttääkseen luonnon monimuotoisuuden vähenemisen. Maailman 26 000 kalalajia ovat olennainen osa luonnon monimuotoisuutta. Jos jokin kalalaji kalastetaan sukupuuttoon, se vaikuttaa samalla koko meren ekologiseen tasapainoon ja suureen joukkoon muita eliölajeja.

Mitä kaloille kuuluu?

Kalakantojen tila maailmalla on hälyttävä: niitä kalastetaan enemmän, kuin ne pystyvät tuottamaan. Kalankulutus on kasvanut kolmanneksen viimeisen 20 vuoden aikana ja väestönkasvu maapallolla lisää painetta kalastaa aina vain lisää. Jo nyt 99,4 prosenttia maapallon merien pinta-alasta on kaupallisen kalastuksen piirissä.

Mittavasta ylikalastuksesta johtuen kaupallisesti tärkeimpien kalakantojen on ennustettu romahtavan vuoteen 2050 mennessä. Useiden kalakantojen tilanne on jo nyt sellainen, että meidän tulisi lopettaa niiden kalastus ja syöminen, että ne ehtisivät toipua ennen kuin on liian myöhäistä.

Samaan aikaan kalaa myös tuhlaa: arviolta 30 miljoona tonnia kalaa ja muita meren eläviä heitetään vuoden aikana kuolleena takaisin mereen ei-toivottuna sivusaaliina. Ylös nostetusta kalansaaliista noin kolmannes käytetään kalajauhon ja – öljyn valmistukseen - eli pääasiassa eläinten rehuksi - sen sijaan, että söisimme kalan suoraan itse.

Lisäksi tuhoisat kalastusmenetelmät, kuten pohjatroolaukset, tuhoavat meriluontoa.

Kai Suomessa sentään kalaa riittää?

Muuhun maailmaan verrattuna kalastus on Suomessa varsin kestävällä pohjalla. Suuri osa Suomen kalakannoista on runsaita ja niitä voisi hyödyntää huomattavasti enemmän. Suomessa syötävästä kalasta yli 70 prosenttia tuodaan kuitenkin ulkomailta.

Kotimaisista kalalajeista olisi mahdollista lisätä voimakkaasti esimerkiksi silakan, vajaahyödynnettyjen särjen ja lahnan pyyntiä ja käyttöä elintarvikkeeksi. Nyt esimerkiksi silakkasaaliista suuri osa käytetään turkiseläinten ravinnoksi.

Mitkä ovat kalakampanjan tavoitteet?

Kampanjan päätavoite on, että Suomessa olisi vain kestävästi tuotettua tai kalastettua kalaa kaupan vuonna 2015. Lisäksi tavoitteenamme on, että Suomen uhanalaisten kalalajien tilanne paranee ja kalastuksen ja kalanviljelyn vastuullisuus lisääntyy.

Mitä on kestävä kalastus?

Kalastetaan niin, että kalakannat säilyvät elinvoimaisina eivätkä kalastusmenetelmät vahingoita ympäristöä.

Mitkä ovat kalakampanjan toimintamuodot?

Olemme haastaneet keskeiset toimijat ryhtymään käytännön toimenpiteisiin, joiden toteuttaminen auttaa kalakampanjamme tavoitteiden saavuttamisessa. Esimerkiksi kauppaa ja ravintoloita pyydämme poistamaan uhanalaiset ja ympäristöä tuhoavasti kalastetut lajit valikoimistaan ja lisäämään kestävästi tuotetun, kotimaisen kalan osuutta valikoimissaan. Tavallisilla ihmisillä on myös tärkeä osuus kampanjassa; he voivat osallistua kampanjaan kuluttajina tekemällä kestäviä kalavalintoja ja pyytämällä kauppiasta tai ravintolapääällikköä poistamaan uhanalaiset kalat valikoimistaan.

Koululaisille meillä on oma kampanja, jolla pyritään lisäämään koululaisten tietoutta Suomen uhanalaisista kaloista ja siitä, että kalat ovat luonnoneläimiä. Ne eivät tule purkista. On monia konkreettisia tapoja edistää kestävää kalan tuotantoa ja kulutusta, joten kaikille toimijoille löytyy oma tapansa osallistua. Kampanjan kuluessa tuomme esiin hyviä esimerkkejä ja -toimijoita.

Julkaiseeko WWF kampanjan aikana niiden kauppojen tai ravintoloiden nimiä, joissa myydään esimerkiksi vaarantunutta tai uhanalaista kalaa?

Ei. Kun saamme tietoa tällaisista toimijoista tai yksittäistapauksista, otamme yhteyttä suoraan toimijoihin ja vetoamme heihin.

Miten kampanjan onnistumista mitataan?

Vuoden 2012 lopussa: kertyneiden sitoumusten määrällä ja laadulla. Vuoden aikana tapahtuneella edistyksellä; onko kestävästi tuotetun kalan määrä kaupoissa ja ravintoloissa lisääntynyt ja kestävästi tuotetun vähentynyt. Vuonna 2015 sillä, olemmeko saavuttaneet asettamamme tavoitteen: vain kestävästi kalastettua tai tuotettua kalaa kaupan.

Tarkoittaako kampanjan onnistuminen sitä, että suomalaisten ruokapöytiin on tarjolla jatkossa vähemmän kalalajeja kuin nykyään?

WWF:n tavoitteena on, että tällä hetkellä kestävästi kalastettuja kalalajeja alettaisiin kalastaa kestäväällä tavalla, jolloin kalakannat elpyvät. Tavoitteenamme on myös, että Suomessa nykyään vajaahyödynnettyjä kalalajeja ryhdyttäisiin käyttämään ihmisten ravinnoksi entistä enemmän. Pitkällä tähtäimellä tämä tarkoittaa, että tarjolla olisi entistä suurempi määrä kalalajeja.

Haluaako WWF vähentää kalan syöntiä?

Ei, päinvastoin. Erityisesti WWF haluaa lisätä kotimaisen, kestävästi tuotetun kalan kulutusta.

Kuluttajan kalaopas

Mikä on WWF:n Kuluttajan kalaopas?

Se on opas, joka pyrkii opastamaan kuluttajaa kestäviin, ympäristöystävällisiin kalavalintoihin. WWF Suomen Kalaoppaaseen on valittu Suomessa yleisesti tarjolla olevia ruokakaloja. Ne on oppaassa luokiteltu ympäristöperustein ja merkitty liikennevalojen värein.

Vihreällä värillä merkitty kala on paras valinta. Kalakannat ovat elinvoimaisia eikä pyynti aiheuta merkittäviä ympäristöhaittoja.

Keltaisella värillä merkityt kalakannat saattavat olla heikkoja ja paikoin ylikalastettuja tai kalastusmenetelmät saattavat olla ympäristölle haitallisia. Pyynnin kestävyys saattaa myös vaihdella alueittain. Keltaisella merkityn kalan ostamiseen tulee suhtautua harkiten.

Punaisella värillä merkitty laji on uhanalainen tai voimakkaasti ylikalastettu tai pyyntiin käytetään tuhoisia kalastusmenetelmiä. Lähes kaikki syvänmeren lajit saavat punaisen valon. Ne ovat erityisen herkkiä ylikalastukselle ja kalastusmenetelmät ovat usein tuhoisia. Punaisella merkittyjen lajien ja kalakantojen ostamista tulee välttää.

Miten Kalaopas laaditaan?

WWF laatii oppaan ympäristöperustein. Arviointimenettely on kehitetty yhteistyössä mm. seuraavien tahojen kanssa: **Seafood Choices Alliance, North Sea Foundation ja the Marine Conservation Society.**

Väriluokitukset perustuvat WWF:n tilaamiin ulkopuolisiin, riippumattomiin arviointeihin kalakantojen tilasta. Ulkomaisten lajien arvioinneissa käytetyt tiedot perustuvat mm. Kansainvälisen merentutkimusneuvoston (ICES) virallisiin arvioihin kalakantojen tilasta ja kalastuksen kestävydestä.

Oppaita on julkaistu parissakymmenessä maassa. WWF Suomi on laatinut suomalaisen Kalaoppaan ja se perustuu kansainvälisten arvioiden lisäksi mm. Suomen lajien uhanalaisarviointiin ja muihin viranomais selvityksiin.

Miksi jokin laji on saanut Suomen WWF:n Kalaoppaassa vihreän valon, ja joissakin muissa oppaissa punaisen valon?

Koska mukana on myös paikallisia kalakantoja, voi Suomessa vihreän luokituksen saanut paikallisesti elinvoimainen laji saada muualla maailmassa esimerkiksi punaisen valon.

Miten usein Kalaopas päivitetään?

Suosituksia muutetaan kalakantojen kehityksen ja uusimpien tutkimustulosten myötä. Suomen Kalaopas on julkaistu ensimmäisen kerran vuonna 2006 ja päivitetty vuosina 2009, 2011 ja 2012.

Miten kalaoppaassa suhtaudutaan viljeltyyn kalaan?

Kasvatettua kalaa tulee syödä harkiten, koska sen viljelyssä kuluu yleensä enemmän kalaa rehuna kuin mitä itse viljely tuottaa. Lisäksi viljelylaitosten karkulaiset aiheuttavat tautiriskin luonnonkaloille ja risteytyminen heikentää villien kantojen elinkelpoisuutta. Kasvatus myös likaa vesistöjä.

Kasvatettu kala on oppaassa saanut yleensä keltaisen valon. Esimerkkejä poikkeuksista ovat Chilen kasvatettu lohi, joka on punaisella, sekä luomu-merkitty kasvatettu lohi, joka on vihreällä.

Miten Kalaopas suhtautuu sertifioituun kalaan?

Erilaisista sertifikaateista WWF pitää luotettavimpana ja monipuolisimpana MSC:tä (Marine Stewardship Council). Kaikki MSC-tuotteet saavat WWF:n luokituksessa vihreän valon. MSC on riippumaton, voittoa tuottamaton organisaatio, joka ylläpitää sertifiointijärjestelmää kala- ja äyriäistuotteille. MSC-sertifikaatti takaa, että kala on pyydystetty ekologisesti kestävällä tavalla. MSC:n tavoitteena on vähentää ylikalastusta eli luonnonvarojen kestämatöntä käyttöä.

Kalapopulaation on oltava riittävän suuri, jotta se kestää kalastuksen kaupallisiin tarkoituksiin. Sertifioidun kalakannan kalastuksen on myös oltava kestävällä tasolla, ettei se vaaranna kohdepopulaation eikä mahdollisesti sivusaaliiksi joutuvien muiden lajien elinvoimaisuutta. Lisäksi MSC:n peruseriaatteisiin kuuluu kalavesien hoitoon liittyviä vaatimuksia. MSC-sertifioinnilla on tutkitusti positiivisia vaikutuksia meriluonnon tilaan.

Onko MSC-sertifioituja tuotteita Suomessa saatavilla?

Suomessa on huhtikuussa 2012 saatavilla 110 MSC-sertifioitua tuotetta 14 eri kalalajista. Kotimaisia kalojamme ei vielä löydy MSC -sertifioituna.

Maailmalla on huhtikuussa 2012 MSC-sertifioituja tuotteita saatavilla 80 maassa 56 eri kalalajista yhteensä 12 350 kpl. Maailman kokonaiskalansaaliista alle 7 prosenttia on MSC-sertifikaatin piirissä.

Mikä on Kuluttajan kalaoppaan merkitys Kalakampanjassa?

Kalaopas on Kalakampanjan kivijalka. Se on WWF:n laatima opas ekologisiin kalavalintoihin; siinä ei oteta kantaa kalastuksen sosiaalisiin tai taloudellisiin vaikutuksiin. Kalaoppaan avulla voidaan ohjata kysyntää ja pyyntiä ekologisesti kestäviin kalakantoihin.

Kalaoppaan suosituksia päivitetään kalakantojen kehityksen ja kalastuksen kestävyiden mukaan. WWF tavoitteena on, että punaiseksi listattujen kalakantojen elinvoimaisuus ja kalastuksen kestävyys paranisivat niin, että luokitusta voisi muuttaa keltaiseksi tai jopa vihreäksi.

Mikä on WWF:n viesti kotimaiselle kalastuselinkeinolle?

WWF pyrkii lisäämään kotimaisen kalan osuutta suomalaisten ruokalautasilla. Lähes kaikki Kuluttajan kalaoppaan vihreän eli suositeltavien lajien listan kaloista ovat juuri kotimaisia. Lisäksi olemme muun muassa edistäneet kotimaisen kalan paluuta julkisen sektorin ruokahuoltoon, ja jopa monet sushi-ravintolat ovat korvanneet tonnikalan silakalla ja kasvatetulla siialla.

WWF katsoo, että uhanalaisten kalakantojen elinvoimaisuuden palauttamisen tulisi olla kaikkien kalastussektorin toimijoiden yhteinen tavoite. Kannustammekin eri toimijoita ryhtymään kiireellisiin toimiin uhanalaisten kalakantojemme elvyttämiseksi.